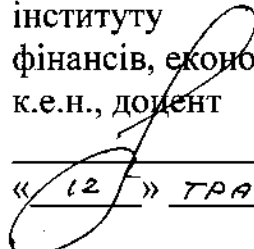

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

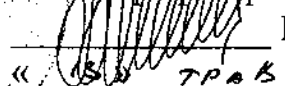
ПОГОДЖЕНО

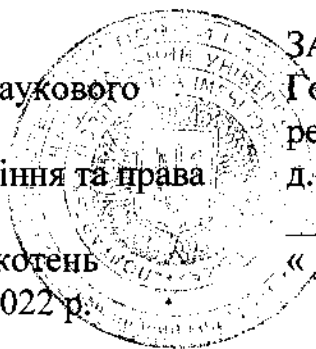
В.о. директора Навчально-наукового
інституту
фінансів, економіки, управління та права
к.е.н., доцент

_____ І.М. Крекотень
« 12 » ТРАВНЯ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор
д.е.н., професор

_____ В.О. Онищенко
« 15 » ТРАВНЯ 2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»,
освітній ступінь «магістр»

Програма затверджена на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту
фінансів, економіки та менеджменту від «12» травня 2022 р. № 21

ПОЛТАВА 2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготовка магістрів за фахом «Міжнародні економічні відносини» здійснюється на основі базової вищої освіти ОС «Бакалавр» за напрямом «Міжнародна економіка».

Для забезпечення ефективності реалізації завдань освітньої та професійної підготовки, що визначені в освітній програмі, при підборі студентів ставляться вимоги щодо їх здібностей і підготовленості у вигляді системи знань, умінь і навичок, визначених програмою базової вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» і підтверджених результатами державної атестації з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики. Освіту за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» продовжують студенти, які отримали кваліфікацію «Бакалавр з міжнародної економіки» й інших спеціальностей та успішно здали вступне фахове випробування.

Програма включає перелік основних тем, проблем і питань, які необхідно вивчити для складання вступного фахового випробування зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Під час фахового випробування абітурієнти мають показати: розуміння сучасних міжнародних економічних відносин та об'єктивних законів їх розвитку; знання напрямів міжнародної економічної діяльності, умов та основного інструментарію їх реалізації; уміння використовувати свої знання для здійснення міжнародних економічних і фінансових операцій господарськими суб'єктами України.

2. ЕТАПИ ТА ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

Вступне фахове випробування складається з тестової перевірки знань абітурієнтів.

Тестова перевірка знань, що формують уміння, зазначені в освітній програмі «Бакалавра з міжнародної економіки», складається з наступних дисциплін:

- міжнародні фінанси;
- міжнародна економічна діяльність України;
- міжнародний маркетинг.

Проведення вступного фахового випробування повинне ґрунтуватись на наступних принципах:

- уніфікація методики та умов проведення фахового випробування;
- забезпечення інформаційної та психологічної підготовки студентів до фахового випробування;
- зв'язок внутрішньовузівського контролю з галузевою системою атестації та ліцензування фахівців;
- дотримання вимог секретності при використанні чи зберіганні матеріалів діагностики.

3. ВИМОГИ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання повинні бути закритої форми, мати чотири варіанти відповідей, серед яких вірна одна.

Кількість тестових завдань з відповідної дисципліни визначається в залежності від кількості відведених годин на її вивчення. Загальна кількість тестових завдань складає 40.

4. ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Протягом однієї астрономічної години здійснюється тестування з використанням стандартних білетів.

Кожний студент вносить в бланк для відповідей свої реквізити і протягом 60 хвилин відповідає на тестові завдання.

5. СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ

Фахове вступне випробування оцінюються за стобальною шкалою (від 100 до 200). Вступники, які вступають на небюджетну форму навчання на основі ОС «магістр» та ОКР «спеціаліст» за кошти фізичних або юридичних осіб, допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання на основі співбесіди, яка проводиться за програмою вступного випробування. Перевірка тестових завдань здійснюється за ключем.

Загальна оцінка знань вступників визначається сукупністю правильних відповідей. Вагомість одного тестового завдання 2,5 бала. Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник – 200.

Таблиця критеріїв оцінювання знань:

Кількість правильних відповідей	Бали	Кількість правильних відповідей	Бали
1	102,5	21	152,5
2	105	22	155
3	107,5	23	157,2
4	110	24	160
5	112,5	25	162,5
6	115	26	165
7	117,5	27	167,5
8	120	28	170
9	122,5	29	172,5
10	125	30	175
11	127,5	31	177,5

12	130	32	180
13	132,5	33	182,5
14	135	34	185
15	137,5	35	187,5
16	140	36	190
17	142,5	37	192,5
18	145	38	195
19	147,5	39	197,5
20	150	40	200

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробовування проводиться через виконання тестового завдання, до складу якого входить комплекс питань з таких дисциплін:

Міжнародні фінанси

Тема 1. Система міжнародних фінансів

Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси. Міжнародні фінанси як підсистема міжнародних економічних відносин. Відкритість економіки: сутність і показники. Призначення (функції) міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансових відносин. Система вартісних (грошових) відносин, що формують міжнародні фінанси. Розвиток міжнародних фінансів.

Роль держави у міжнародних фінансах. Координація економічної та фінансової політики країни на сучасному етапі. Міжнародне фінансове право. Принципи та форми реалізації міжнародної фінансової політики.

Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища.

Світові фінансові кризи

Глобалізація світової економіки. Взаємозалежність країн як одна з найістотніших рис процесу глобалізації світової економіки. Інтернаціоналізація господарського життя. Поширення науково-технічних досягнень. Лібералізація міжнародних валютно-кредитних відносин та фінансових ринків. Зростання інтеграції національних ринків грошей і капіталу. Фінансові інструменти міжнародного обігу. Глобальна координація дій країн у фінансово-економічній сфері.

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Міжнародна заборгованість. Платоспроможність боржників, її оцінювання. Основні індикатори заборгованості. Вторинний ринок зовнішніх боргів. Механізми реструктуризації заборгованості. Реорганізація зовнішнього боргу. Діяльність Паризького клубу та Лондонського клубу у сфері регулювання зовніш-

ньої заборгованості. Заборгованість провідних індустріальних країн. Проблеми заборгованості України.

Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

Складові валютних систем. Валюта. Валютні цінності. Конвертованість валют. Паритет валют, його форми. Купівельна спроможність валюти. Ціна (курс) валюти. Роль попиту та пропозиції у визначенні валютного курсу. Рівноважна ціна валюти. Кон'юнктурні та структурні чинники, що обумовлюють коливання валютних курсів. Інфляція та валютний курс. Валютний кошик. Міжнародні розрахункові грошові одиниці (МРГО), їх призначення та види. SDR (СПЗ) (Special Drawing Rights – спеціальні права запозичення). ЕКЮ (European Currency Unit, ECU – європейська валютна одиниця). Євро (EURO). Валютні резерви. Стабілізаційні валютні фонди. Види валютних систем. Національні валютні системи. Національна валютна система України. Регіональні валютні системи. Світова валютна система. Еволюція валютних систем. Біметалізм. Латинський монетний союз. Монометалізм. Золотий пул. Система подвійної ціни золота. Ринкова система визначення ціни золота. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу

Європейський валютний союз (ЄВС). «План Вернера». Основні етапи «Плану Делора». Структура Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ). Основні завдання і стратегія ЄСЦБ. Основи реалізації грошово-кредитної політики ЄЦБ. Номінальна та реальна конвергенція. Етапи вступу країн у ЄВС. Принципи та інструменти фінансової і монетарної політики ЄВС. Інституційний механізм монетарної політики Європейського валютного союзу.

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їх організаційні засади

Організаційні засади міжнародних розрахунків. Роль банків у міжнародних розрахунках. Державне регулювання міжнародних розрахунків. Уніфікація міжнародних розрахунків. Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних угод. Валюта ціни та валюта платежу. Захисні застереження. Умови платежу. Засоби платежу.

Форми міжнародних розрахунків та обставини, що обумовлюють їх вибір. Розрахунки векселями. Розрахунки чеками. Інкасо. Документарний акредитив. Банківський переказ. Система відкритих рахунків. Дорожні (туристичні) чеки. Євробілетти. Розрахунки з використанням пластикових (кредитних і дебетових) карток. Розрахунки на компенсаційній основі. Договірні гарантії у міжнародних розрахунках.

Тема 7. Платіжний баланс країн світу

Система балансів міжнародних розрахунків. Види балансів міжнародних розрахунків. Особливості платіжного та розрахункового балансів. Структура платіжного балансу: баланс поточних операцій та його складові (торговий баланс, баланс послуг, баланс іноземного туризму та некомерційних операцій, баланс доходів і платежів по закордонних інвестиціях); баланс руху капіталів.

Складання платіжного балансу. Поняття «резидент». Визначення міжнародної операції. Облік цін. Фіксація моменту міжнародної операції. Еволюція платіжного балансу. Складання платіжного балансу за методикою МВФ.

Визначення та регулювання сальдо платіжного балансу. Способи визначення сальдо платіжного балансу. Тимчасові методи балансування сальдо платіжного балансу. Остаточні методи балансування сальдо платіжного балансу. Баланси міжнародних розрахунків України. Динаміка платіжного балансу України та його вплив на фінансово-економічний стан країни.

Тема 8. Світовий фінансовий ринок та його структура

Організаційні засади світового ринку. Міжнародні потоки фінансових ресурсів. Фінансові центри. Фінансові посередники. Первинний ринок фінансових ресурсів. Вторинний ринок. Державне регулювання ринку.

Валютні ринки та валютні операції. Розвиток валютних ринків, їх типи та особливості на сучасному етапі. Валютна біржа. Фінансовий менеджмент валютних відділів банків. Валютна позиція банку, її типи та оцінка. Валютне прогнозування. Інструментарій валютного ринку. Котирування валют, його види. Види валютних операцій. Ринок «спот». Касові (поточні) операції. Термінові операції. Ринок форвардних операцій. Операції «аутрайт». Ринки капіталів. Інструментарій ринку капіталів. Євроринок, його особливості та механізм функціонування. Ринок єврооблігацій. Ринок євроакцій. Ринок євровекселів. Ринок нових фінансових інструментів.

Тема 9. Валютні ринки та валютні операції

Сутність валютних операцій. Види та класифікація валютних операцій. Курс валюти. Котирування валюти. Повне котирування валюти. База котирування. Процентні пункти котирування валюти. Пряме і непряме котирування валюти. Сторони котирування валют: курс купівлі та курс продажу. Визначення курсу купівлі й продажу валюти за прямим і непрямим котируванням валют. Економічна сутність маржі за котируванням валют. Визначення маржі. Фактори впливу на розмір маржі. Визначення валютного курсу „спот”. Поняття крос-курсу валют. Правила визначення крос-курсів валют. Характеристика угод типу „спот”. Характеристика угод типу „овернайт”. Поняття валютної позиції.

Тема 10. Міжнародний фондовий ринок

Емісія цінних паперів на міжнародному грошовому або борговому ринку. Різновиди емісій. Структурні сегменти міжнародного ринку цінних паперів. Класифікація міжнародного ринку цінних паперів. Учасники міжнародного ринку облігацій. Категорії емітентів міжнародних цінних паперів. Загальні риси іноземних облігацій. Єврооблігації як фінансовий інструмент. Результати глобального розміщення облігацій. Основні світові біржові індекси (Dow Jones Averages, Nasdaq, NYSE Index, S & P 500, Wilshire 5000, Nikkei, DAX), їх види та суть. Рейтинги фондового ринку.

Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів

Форми та види міжнародного кредитування. Проектне фінансування. Механізм експортного кредитування. Фірмовий кредит. Боргові інструменти. Механізм спеціальних кредитних ліній. Міжбанківський ринок.

Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів

Ринки золота та інших валютних цінностей. Сектори ринку дорогоцінних металів. Організаційна структура та види ринків. Операції із золотом. Арбітраж із золотом. Біржові операції з дорогоцінними металами. Механізм ф'ючерсних операцій із золотом. Світовий ринок золота. Промислове використання золота. Ринок золота України. Універсальна товарна біржа «Контрактний дім УМВБ». Маркет-мейкери Асоціації Лондонського ринку дорогоцінних металів (London Bullion Market Association).

Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)

Характеристика термінових валютних операцій. Дериватив – похідний фінансовий інструмент. Сутність форвардної валютної угоди. Дата розрахунку за форвардною валютною угодою. Термін виконання форвардної валютної угоди. Характеристика валютного ринку форвард. Арбітражні форвардні операції.

Валютні операції „своп”. Визначення валютного ф'ючерсу. Необхідність і перспективи розвитку ринку валютних ф'ючерсів в Україні.

Типи опціонів за видами операцій: опціон „кол”, опціон „пут”. Типи валютних опціонів за терміном виконання: американський і європейський валютні опціони. Типи валютних опціонів за місцем походження: позабіржові та біржові валютні опціони.

Тема 14. Фінанси транснаціональних компаній

Зміст категорій «корпорація» та «транснаціональна корпорація». Причини виникнення ТНК. Структура і типи ТНК. Ієрархія міжнародних ТНК. Позитивні та негативні впливи ТНК на економіку країн. Потенційні джерела фондів фінансування. Стратегія короткострокового фінансування міжнародних операцій. Внутрішньокорпоративне фінансування. Фінансування в місцевій валюті від банківських установ. Фінансування від небанківських установ. Євровалютні інструменти короткострокового фінансування.

Тема 15. Міжнародна банківська справа

Концентрація і централізація у банківській сфері. Транснаціональні банки. Глобальні банки. Офшорні банки. Функції центральних банків. Банківський нагляд. Послуги центральних банків. Пакети фінансових послуг для експортерів та імпортерів. Вплив іноземного капіталу на національну банківську систему.

Тема 16. Міжнародне оподаткування

Елементи оподаткування. Платники податків. Об'єкти оподаткування. Форми оподаткування. Принципи оподаткування в галузі зовнішньоекономічної діяльності. Непряме оподаткування. Ввізне та вивізне мито. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Пряме оподаткування. Податки на доходи фізичних осіб. Податки на дохід (прибуток) юридичних осіб. Лібералізація міжнародної

торгівлі. Офшорні зони. Генеральна угода по тарифах і торгівлі 1947 року (ГАТТ, General Agreement of Tariffs and Trade). Світова організація торгівлі (СОТ). Політика лібералізації торгівлі Європейського Союзу. Угоди щодо подвійного оподаткування.

Тема 17. Міжнародне страхування

Міра валютного ризику й обмінний курс. Ризики в міжнародному економічному співробітництві: загальна характеристика та основні види. Умови виникнення валютних ризиків. Операційний, трансляційний і економічний валютний ризик. Власні валютні ризики комерційних банків. Основні способи мінімізації валютного ризику в зовнішньоекономічній діяльності. Методи управління валютним ризиком: внутрішні (засоби запобігання валютному ризику) та зовнішні (засоби нейтралізації наслідків валютних ризиків). Оцінка валютного ризику. Методи хеджування валютного ризику. Методи короткострокового та довгострокового хеджування валютного ризику.

Тема 18. Україна на світовому фінансовому ринку

Вивіз капіталу та інвестиції в системі міжнародних економічних відносин. Передумови вивозу капіталу. Напрямки та структура вивозу капіталу. Форми вивозу й розміщення (інвестування) капіталу. Роль спеціалізованих міжнародних організацій у фінансуванні інвестицій. Державне регулювання іноземних інвестицій.

Інвестування капіталу в акції та боргові зобов'язання. Особливості фінансового менеджменту підприємств з іноземним капіталом. Фінансове рахівництво в умовах коливань валютних курсів. Реструктуризація фінансових звітів закордонних філіалів. Валютні та кредитні ризики, їх страхування.

Міжнародна економічна діяльність України

Тема 1. Сутність і особливості міжнародної економічної діяльності

Відкрита економіка як характерна риса міжнародної економічної діяльності. Платіжний баланс: показник та фактор міжнародної економічної діяльності. Критерії класифікації суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Рівні міжнародної економічної діяльності України.

Тема 2. Міжнародне співробітництво: форми та рівні

Форми міжнародної економічної діяльності: міжнародна торгівля товарами, надання міжнародних послуг, транскордонний рух капіталів, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна міграція робочої сили, участь у діяльності міжнародних економічних організацій, міжнародне співробітництво у виробничих та науково-технічних сферах, економічне співробітництво в рамках інтеграційних угруповань, спільне розв'язання економічними засобами глобальних проблем.

Тема 3. Експортно-імпортна діяльність: види та українська специфіка

Основні факторні передумови участі України в міжнародній торгівлі. Галузеві та геополітичні пріоритети розвитку зовнішньої торгівлі України. Експо-

ртна політика України. Аналіз динаміки та структури експорту. Імпортна політика України. Аналіз динаміки та структури імпорту. Вибір транспорту міжнародних перевезень згідно з умовами Інкотермс – 2010.

Тема 4. Україна в товарообмінних операціях

Поняття та форми товарообмінних операцій. Бартерні операції. Торговельні компенсаційні угоди (компенсаційні угоди, зустрічні закупівлі, угоди типу “офсет”, угоди типу “світч”, авансові закупівлі, угоди на викуп застарілої техніки, операції з давальницькою сировиною). Промислові компенсаційні операції (угоди про “розподіл продукції”, операції “бай-бек”, операції “експлуатаційної компенсації”, договір цесії). Значення міжнародних товарообмінних операцій для економіки України.

Тема 5. Особливості міжнародної торгівлі послугами

Сутність міжнародної торгівлі послугами. Принципові відмінності міжнародної торгівлі товарами та торгівлі послугами. Види міжнародних послуг та їх класифікація. Структурно-галузеві компоненти системи міжнародної торгівлі послугами (інформаційні послуги, міжнародні транспортні та банківсько-страхові послуги, міжнародний туризм). Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами (інжиніринг, консалтинг, лізинг, франчайзинг, реклама, ліцензійний обмін). Міжнародний ринок послуг: сучасний стан та перспективи розвитку. Особливості становлення та розвитку ринку послуг в Україні. Інформаційні та технологічні послуги у відкритій економіці України. Розвиток системи міжнародних транспортних послуг в Україні. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні. Факторні послуги. Нефакторні послуги. Зовнішня торгівля України послугами з регіонами світу. Страхові послуги в міжнародній економічній діяльності. Поняття міжнародних технологічних послуг. Інжиніринг. Консалтинг. Франчайзинг. Реклама в міжнародній економічній діяльності. Паблік рілейшнз. Класифікація лізингових угод.

Тема 6. Послуги посередників у міжнародній торгівлі

Поняття торгово-посередницької діяльності. Юридичне забезпечення торгового посередництва. Класифікація суб’єктів міжнародного посередництва. Прості агенти-посередники. Агенти з правом «першої руки». Ексклюзивні (або монопольні) агенти. Операції суперницького типу.

Тема 7. Міжнародне пряме та портфельне інвестування

Сучасні особливості міжнародного інвестиційного процесу. Досвід приватизації у країнах ЦСЄ та перехідних економіках. Міжнародні прямі інвестиції в МЕД. Міжнародні портфельні інвестиції в МЕД. ТНК в системі сучасних міжнародних економічних відносин. Аналіз надходження прямих та портфельних інвестицій до України за галузями (останні п’ять років).

Тема 8. Економічна безпека в контексті геополітики

Сутність та напрямки забезпечення екосистейту. Залежність екосистейту від стану міжнародної економічної безпеки. Поняття економічної безпеки угруповання, держави, регіону, “економічної людини” та її класифікація. Вплив глобалізації на міжнародну економічну безпеку країни. Сучасні методи боротьби з тероризмом.

Тема 9. Роль дипломатичного протоколу в розвитку міжнародної економічної діяльності країни

Сутність дипломатичного протоколу та його роль у розвитку міжнародної економічної діяльності країни. Дипломатія у країнах Європи. Особливості дипломатії деяких країн Північної та Південної Америки. Особливості дипломатії окремих країн Азії, Близького Сходу та Австралії. Дипломатичне листування та його особливості.

Тема 10. Специфіка процесів інтернаціоналізації на сучасному етапі

Сучасна національна геоекономічна модель: складові елементи та функціональні риси. Геоекономічна політика України в міжнародному контексті. Регіональна інтеграція як фактор нових реалій міжнародної економічної діяльності України. Прикордонне співробітництво як сучасний інструмент інтеграції.

Тема 11. Інтеграційний режим України з країнами СНД.

Інтеграційно-дезінтеграційні контрверсії СНД: на шляху від «розлучення» до співіснування. Режими співробітництва з країнами СНД. Зона вільної торгівлі в рамках СНД. Проблема участі України в Митному союзі держав СНД: оцінка доцільності.

Тема 12. Європейський вектор інтеграційної моделі України

Завдання та умови європейської інтеграції України. Аналіз торговельно-економічних зв'язків з країнами Європи. Правові засади співробітництва України з ЄС. Україна в системі єврорегіонів.

Тема 13. Азійський напрямок міжнародної економічної діяльності України

Перспективи співробітництва з країнами Північно-Східної Азії. Характеристика інвестиційного партнерства з країнами Азії. Чорноморський вектор міжнародної економічної діяльності.

МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ

Тема 1. Міжнародний маркетинг: загальний огляд

Типи маркетингу: внутрішній, міжнародний. Форми міжнародного маркетингу: експортний, зовнішньоекономічний, транснаціональний, мультирегіональний, глобальний.

Спільні риси та відмінності внутрішнього та міжнародного маркетингу.

Суб'єкти міжнародного маркетингу: транснаціональні корпорації, глобальні компанії, експерти, імпортери.

Інтернаціоналізація світового господарства й нові пріоритети міжнародного маркетингу.

Тема 2. Міжнародне середовище

Міжнародне економічне середовище. Міжнародна торгівля. Показники і процеси, які характеризують стан і розвиток світової торгівлі. Особливості сучасного етапу розвитку міжнародної торгівлі.

Платіжний баланс країни: аналіз стану. Наслідки дефіциту та надлишку платіжного балансу.

Протекціонізм та торговельні обмеження. Неопротекціонізм. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі на національному рівні.

Міжнародні організації зі стимулювання світової економічної та валютної стабільності: склад, форми діяльності.

Міжнародна економічна інтеграція: сутність, форми, вплив на розвиток країн – учасниць інтеграційних угруповань.

Соціально-культурне середовище міжнародного маркетингу. Визначення та основні елементи культури. Склад елементів соціально-культурного середовища міжнародного маркетингу. Вплив соціально-культурного середовища на міжнародний маркетинг: соціально-культурні чинники, імпульси культури, процес прийняття рішення споживачем, поведінка споживача. Маркетингова характеристика основних елементів культури: мова, релігія, освіта, сім'я, робота та дозвілля, референтні групи. Адаптація до різноманітних культур.

Міжнародне політико-правове середовище. Логіко-структурна схема дослідження політико-правового середовища.

Політичні сили країни, до досліджуються: політичний клімат, уряди, національний суверенітет, національна безпека, національний добробут, престиж, групи тиску (лобі).

Можливі дії урядів країн, що досліджуються: неформальне втручання в бізнес, обмеження типу «купує у своїх», нетарифні бар'єри, субсидії, умови діяльності, умови власності, бойкоти, конфіскації. Взаємозв'язок цілей уряду досліджуваної країни та можливих політичних дій.

Методи визначення рівня політичного ризику. Стратегії зменшення політичного ризику: до інвестування (укладення контракту), після інвестування (укладення контракту), внутрішні (самостійні) дії, зовнішня підтримка.

Матричний підхід до аналізу політико-правового середовища. Класифікація можливих партнерів за ступенем політичної нестабільності та обмежень у бізнесі.

Тема 3. Сегментація світового ринку

Сегмент міжнародного ринку. Міжнародна сегментація ринку. Цілі сегментацій. Умови ефективної міжнародної сегментації.

Критерії сегментації світового ринку. Підходи до міжнародної сегментації: ідентифікація груп країн з попитом на схожі товари: ідентифікація се-

гментів, що існують в усіх або в багатьох країнах: вихід з одним і тим самим товаром на різні сегменти в різних країнах.

Стратегії маркетингу та сегментація ринків залежно від цілей на зовнішньому ринку.

Тема 4. Міжнародні маркетингові дослідження

Особливості міжнародних маркетингових досліджень. Стадії процесу міжнародного маркетингового дослідження: визначення вимог до інформації, збір даних, аналіз, упровадження.

Типи міжнародних досліджень ринку: попереднє, поглиблене, спеціальне тестування.

Алгоритм попереднього міжнародного дослідження. Структура поглибленого міжнародного маркетингового дослідження.

Методи міжнародного маркетингового дослідження.

Тема 5. Вибір ринку та стратегії виходу на зовнішній ринок

Підходи до вибору зарубіжного ринку: суб'єктивний, дискретний, комплексний. Сутність суб'єктивного підходу, найбільш поширені причини та умови його використання. Сутність дискретного підходу. Показники та критерії, що найчастіше використовуються для обґрунтування рішення щодо вибору зарубіжного ринку при дискретному підході. Дискретно-матричний підхід: матриця визначення найбільш ефективного ринку. Критерії оцінки привабливості ринку та критерії оцінки власних конкурентних переваг. Сутність комплексного підходу. Модель «чотирьох фільтрів» відбору зарубіжних ринків. Побудова таблиці для визначення найбільш привабливого для фірми ринку.

Типи стратегій виходу фірм на зовнішній ринок: експортування, спільне підприємництво, пряме інвестування (володіння). Експорт: прямий і непрямий. Переваги та недоліки, умови застосування стратегії експортування. Спільне підприємництво: ліцензування, підрядне виробництво, управління за контрактом, спільне володіння. Переваги та недоліки, умови застосування.

Порівняльна характеристика стратегій виходу на зовнішній ринок за критеріями: контроль ринку, ресурсні вимоги, ризик, гнучкість, причетність до міжнародного маркетингу). Внутрішні та зовнішні чинники вибору стратегії виходу фірми на зовнішній ринок.

Тема 6. Товарна політика на світових ринках

Типи міжнародного маркетингового комплексу. Стадії стандартизації міжнародного комплексу маркетингу.

Товар на світовому ринку. Експортний, піонерний товар, товар ринкової новини. Елементи товару в міжнародному маркетингу: власне продукту; товар, що сприймається; повний товар. Зв'язок елементів товару з його конкурентоспроможністю на світових ринках.

Міжнародна товарна політика. Види товарної політики: концентрична, горизонтальна, конгломератна. Міжнародна товарна стратегія. Типи товарних стратегій: незмінність товару, адаптація, новий товар. Види міжнародних товарних стратегій. Теорія життєвого циклу товару в міжнародному маркетингу. Типи адаптації товару до зарубіжного ринку.

Тема 7. Міжнародна політика ціноутворення

Систематизація видів світових цін. Характеристика цінових ситуацій залежно від ступеня інтернаціоналізації діяльності фірми (експорт, зарубіжне виробництво, транснаціональна корпорація) та завдань ціноутворення (встановлення ціни на товар; зміна ціни на товар; ціноутворення при виробництві компонентів, деталей, вузлів тощо).

Послідовність маркетингових дій у міжнародному ціноутворенні: визначення цілей ціноутворення; формулювання загальної політики ціноутворення; розробка цінової стратегії; реалізація цінової стратегії; реалізація цінової стратегії та пристосування цін.

Тема 8. Міжнародні канали розподілу продукції

Характеристика учасників міжнародних каналів розподілу: національний виробник або продавець, національний оптовик, експортер, імпортер, зарубіжний агент або оптовик, зарубіжний роздрібний торговець, зарубіжний споживач.

Альтернативи міжнародних каналів розподілу. Типові конфігурації міжнародних каналів розподілу для товарів народного споживання, виробничо-технічної продукції та послуг.

Міжнародна стратегія розподілу. Фактори вибору учасників каналу розподілу.

Цінові стратегії залежно від цілей фірми на зовнішньому ринку. Цінові стратегії відносно показників «ціна – якість».

Тема 9. Міжнародні маркетингові комунікації

Міжнародний комунікаційний процес: поняття, учасники, схема. Типи перешкод при комунікації. Поле спільного цивілізаційного досвіду. Зворотній зв'язок у маркетингових комунікаціях.

Зв'язок стану інформації з якістю рішення. Критерії визначення якості маркетингової інформації.

Методи міжнародної маркетингової комунікації: безпосередні, опосередковані.

Безпосередні методи міжнародної маркетингової комунікації: участь у міжнародних виставках, ярмарках, зарубіжні відрядження, презентації, переговори.

Опосередковані методи міжнародних маркетингових комунікацій: реклама, персональний продаж, стимулювання продажу, паблісіті. Порівняльна характеристика каналів розповсюдження інформації (телебачення, радіо, газети, журнали, рекламні дошки тощо) в міжнародному маркетингу.

Тема 10. Управління міжнародним маркетингом

Міжнародна маркетингова стратегія фірми: типи, послідовність розробки та обґрунтування.

Міжнародне маркетингове планування: види планів, послідовність процесу планування, структура документів міжнародного маркетингового плану.

Організація і контроль міжнародного маркетингу. Основні орієнтири у створенні організаційних структур (функціональна, ринкова, матрична). Сутність контролю міжнародної маркетингової діяльності. Механізм і послідовність стадій контролю.

Зав.кафедри міжнародних
економічних відносин
та туризму

І.Б. Чичкало-Кондрацька